

Forleggerforeningens medlemmer utgir størstedelen av litteratur, og produserer en vesentlig del av læremidlene i Norge.

Kommunene skal gi grunnleggende infrastruktur til språk og lesing

Kommunene ivaretar grunnleggende infrastruktur for språk og lesing – gjennom folke- og skolebibliotekene, og læremidler i skolen. Statens virkemidler for læremidler gjennom særlige tilskuddsordninger og for litteratur og bibliotek gjennom innkjøpsordninger og støtte til å gjennomføre nasjonal bibliotekstrategi, skal komme på toppen av kommunenes egen innsats. Derfor er det avgjørende at kommunenes finansiering gir rom for å ivareta gode bibliotekfunksjoner og nødvendige læremiddelinnkjøp.

Ressurser til bedre læremidler i skolen

Koronapandemien har forsinket innfasingen av nye læremidler som skulle følge innføringen av nye læreplaner med Fagfornyelsen. Forleggerforeningen får rapporter om utdaterte lærebøker, utstrakt bruk av ulovlige kopier og en svært presset kommuneøkonomi der skoler må velge mellom lærerårsverk og sårt tiltrengte læremidler til elevene. Læremiddelmangelen fører til at implementeringen av læreplanene også går sakte eller er vanskelig å gjennomføre. I Lektorlagets [undersøkelse](#) høsten 2020 svarer under 1 av 10 lærere i grunnskolen at nye læremidler er kjøpt inn etter Fagfornyelsen. I videregående skole er utbredelsen av gode digitale læremidler som utnytter mulighetene i det digitale formatet særlig begrenset. Fylkeskommunene prioriterte i 2020 om lag 80 prosent av utgifter til digitale læremidler til NDLA, og kommunesektoren planlegger nå et tilsvarende offentlig digitalt produkt til grunnskolen gjennom FriDA. Disse offentlige læremidlene er kostbare og utnytter i liten grad mulighetene som ligger i det digitale formatet.

- ➔ **Kommuneøkonomien må sette kommunene i stand til å gi elever og lærere reell valgfrihet blant læremidler og læringsressurser, så elevene får nye læremidler av til nye læreplaner**

Tilgang til bibliotek

Skal barn og unge lese mer må de ha god tilgang til bibliotek. På 20 år, fra 1999 til 2019 er antall avdelinger ved norske folkebibliotek nesten halvert, fra 1247 til 665¹. I samme periode økte befolkningen med 20 prosent, mens årsverkene ved bibliotekene økte 5 prosent.

For skolebibliotekene viser statistikken at 1904 grunnskoler til sammen har 549 årsverk med bibliotekfaglig bakgrunn for å hjelpe 483.000 elever.² I videregående skole er det i snitt satt av 2,4 bibliotektimer per elev i året.³ Selv om filialnettet til folkebibliotekene er halvert, vil opplæringslovutvalget fjerne elevenes rett til skolebibliotek. Det må ikke skje.

Fysisk nærhet til biblioteket er vesentlig for lik tilgang til bøker, det er særlig viktig for de som ikke har råd til å fylle bokhyllene hjemme. Forleggerforeningen mener bibliotekene er en grunnleggende og kritisk infrastruktur for kultur og dannelse – for Norge som kunnskaps- og kulturnasjon. Regulering og finansiering av bibliotek må styrkes, kommuneøkonomien er vesentlig i dette.

- ➔ **Gi kommunene rammer som sikrer rett til skolebibliotek, og som gjør at kommunene også kan utvikle landets skolebibliotek til meråpne folkebibliotekfilialer.**

Innhold i bibliotek

Skal barn og unge lese mer må de også finne nye bøker i bibliotekene. Innkjøpsordningene skal supplere kommunenes egne innkjøp av bøker og andre medier til bibliotekene. For å utvikle dannelse og utvide egne horisonter må innbyggere få god tilgang til oversatt og ny norsk skjønnlitteratur. Nynorsk må ivaretas særlig. Sakprosa kjøpes mindre inn, men er vesentlig for å utvikle evne til kritisk refleksjon. Det er også nødvendig å sørge for flere kompetente bibliotekarer både i folkebibliotekene og i skolebibliotekene, og tilstrekkelig kompetanseopåfyll for de som er ansatt.

- ➔ **Kommuneøkonomien må sikre at innkjøp til folkebibliotek og skolebibliotek kan prioriteres**

¹ <https://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/boker/391>

² <https://bibliotekutvikling.no/content/uploads/sites/2/2019/12/Grunnskular-Tabell-8-2016.pdf>

³ <https://bibliotekutvikling.no/content/uploads/sites/2/2019/12/VideregprosentC3prosentA5ende-skoler-Tabell-7-2017.pdf>